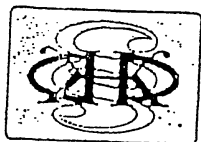

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

НАЦИОНАЛЕН
КОМПЕНСАЦИОНЕН
ЖИЛИЩЕН ФОНД

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ОРГАН

№ 7-1392

София, 15.10.2009

11
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вж. №

Дата

КС-20/К.С-14
15.10.2009

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ НАЦИОНАЛНИЯ КОМПЕНСАЦИОНЕН ЖИЛИЩЕН ФОНД

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №12 / 2009 Г.

*м.к.ч. 12/2009
за жилищен съюз
с. в 15.10.2009*

ОТНОСНО: Искане на Главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 2 от Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове, на §7, т.1 в частта относно чл.7, ал.3, на §10, на §11, ал.3 и на §12 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове / обн., ДВ, бр.100 от 2008 г., изм. ДВ, бр. 44 от 2009 г./

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА

КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В съответствие с чл. 150, ал.1 и на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България Главният прокурор на Република България е поискал Конституционния съд да обяви за противоконституционни разпоредбите на чл.2 от Закона за уреждане правата на гражданите с многогодишни жилищноспестовни влогове/ЗУПГМЖСВ/, на §7, т. 1 в частта относно чл.7, ал.3, на §10, на §11, ал.3 и на §12 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове/обн., ДВ, бр.100 от 2008 г., изм. ДВ, бр.44 от 2009 г./

С искането е оспорена конституционнообразността на посочените разпоредби, като са изложени съображения за противоречие с чл.4, ал.1 и чл.17, ал.5 от Конституцията на Република България.

С определение от 29 септември 2009 г. по конституционно дело №12 / 2009 г. Конституционният съд е допуснал до разглеждане по същество искането на Главния прокурор на Република България и е конституирал Националния компенсационен жилищен фонд като заинтересована страна по делото.

С оглед предоставената ни възможност и в определения от Вас срок изразяваме следното становище:

1. По отношение разпоредбата на чл.2 от Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове:

Считаме, че искането на Главния прокурор на Република България е неоснователно.

Атакуваната разпоредба е в сила още от 1991 г. когато е приет Закона за уреждане жилищните въпроси на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове /обн., ДВ, бр.82 от 1991 г./.

Безспорно приемането на този закон в условията на преминаването ни към свободно пазарно стопанство имаше за цел да уреди жилищните въпроси на гражданите при кумулативно посочените в чл.2 на закона условия. В случая, гражданите са притежавали жилищноспестовни влогове, които сами по себе си представляват обикновен договор за влог с Банка ДСК – ЕАД и със заявен от тях размер на заема би следвало да закупят от държавата жилище. След 1989 г. поради оттеглянето на държавата и общините от изграждането, респективно продажбата на жилища, това задължение в същност беше предоставено на самите граждани. Банка ДСК – ЕАД беше задължена съгласно чл.3, ал.3 във връзка с ал.1 да извърши и извърши еднократно тиражиране според спестовните числа на жилищноспестовните влогове престояли повече от 5 години към 31.12.1990 г.

От предоставената ни официална информация от Банка ДСК – ЕАД, общият размер на влоговете на територията на страната е 315 048 бр. Тази бройка жилищноспестовни влогове е константна величина, с която работи Националния компенсационен жилищен фонд, клоновете на Банка ДСК – ЕАД и съответните заинтересовани ведомства.

Посочените в чл.2 условия, макар и изменяни във времето в частта досежно стойността на притежаваното имущество, принципно не са променяни и в този смисъл философията на закона се отнася еднакво към всички притежатели на жилищноспестовни влогове. Създаденият със закона Национален компенсационен жилищен фонд първоначално имаше няколко приходоизточника, които във времето бяха отменени и в момента фондът функционира само със средства като субсидия в размер до 1 на сто от приходите на държавния бюджет съгласно чл.6, ал.1, т.4 от закона.

Междувременно със закона за държавния бюджет на Република България за 2002 г. /ДВ, бр.111 от 2001 г./ и по-конкретно §9, Националният компенсационен жилищен фонд се преобразува считано от 01.01.2002 г. във второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерски съвет.

С промяната на наименованието на Закона за уреждане жилищните въпроси на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове в Закон за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове не бяха променени принципно условията за определянето на вложителите като правоимащи, респективно финансовото им компенсиране. Тази промяна в заглавието очевидно е дала и повод за по-различно тълкуване от страна на Главния прокурор.

2. По отношение разпоредбата на §7, т.1 в частта относно чл.7, ал.3 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове:

Националният компенсационен жилищен фонд счита неоснователно и това искане на Главния прокурор.

В същност, касае се за възстановяване на разпоредбата на §9 от закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане жилищните въпроси на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове/ДВ, бр.62 от 1992 г./ какво, че: „ Паричните компенсации по реда на чл.7 се ползват само от граждани, които придобиват жилища или започват изграждането на такива след влизане в сила на това изменение и допълнение на закона”, т.е. след 03.08.1992 г. Тази разпоредба е действала до изменението на §9 в ДВ бр.9 от 2000 г. Националният компенсационен жилищен фонд е изплащал компенсации за придобито жилище или започване изграждане на такова след 03.08.1992 г. както и по настоящем и е правилно възстановяването на този срок по съображения за правна сигурност и стабилност.

3. По отношение на §11, ал.3 от преходните и заключителни разпоредби към закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове / ДВ, бр. 100 от 2008 г. /.

Националният компенсационен жилищен фонд приема искането на Главния прокурор за основателно поради следните съображения:

Еднократно тиражирани като многогодишни жилищноспестовни влогове по силата на чл.3, ал.3 от закона към 31.12.1990 г. на територията на страната са 315 048 влога. От влизане на закона в сила – 1991 г. до 31.07.2009 г. са включени като правоимащи в окончателни списъци по чл.7 от Правилника за прилагане на закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове 136 732 влога. От тях компенсирани са 89 903, но некомпенсирани са 46 829 влога. С последните изменения и допълнения на закона, влезли в сила от 21.11.2008 г., съответно 21.05.2009 г. в последните няколко месеца е налице значително увеличаване на исканията от местните комисии към Националния компенсационен жилищен фонд за изплащане на левови компенсации на граждани.

Увеличението се дължи преди всичко на:

- считано от 21.11.2008 г. бе увеличен прагът за включване в окончателен списък от 15 000лв. на 40 000лв., а от 21.05.2009 г. – на 60 000лв. за притежаване на недвижим имот и движими вещи по чл.2 от закона;

- считано от 21.11.2008 г. се даде правна възможност за прехвърляне права по влог по права линия неограничено, а по сребрена линия до втора степен включително, а от 21.05.2009 г. до края на 2009 г. и по сребрена линия до трета степен включително съгласно чл.4а от закона;

- считано от 21.11.2008 г. до 21.05.2009 г. бе определен краен срок за включване на гражданите в окончателни списъци, впоследствие изменен до 31.12.2009 г. съгласно §11, ал.1 от закона.

Следва да се отбележи, че зад включените в окончателни списъци, но некомпенсирани 46829 влога стоят 3 425 535 121 сп.ч. като при действащия левов индекс 0.08 лв./сп.ч. в сила от 01.05.2008 г. това математически означава, че са необходими средства в размер на 274 042 810 лв. При това съгласно §11, ал.1 от закона процесът на включване в окончателни списъци по чл.7 продължава до 31.12.2009 г., което означава увеличение на посочените по-горе средства.

Като се има в предвид, че единственият приходоизточник на фонда е субсидията от държавния бюджет предвидена със закона за държавния бюджет, която в последните години е в размер на около 16 000 000лв. за компенсиране на граждани, както и че страната ни е в период на финансова криза, повече от очевидно е че тези средства ще бъдат съвсем недостатъчни за изплащане на левови компенсации в определения петгодишен срок.

Считаме, че по отношение на гражданите, които са включени и за тези, които до края на 2009 г. ще бъдат включени в окончателни списъци средствата за компенсирани ще бъдат съвсем недостатъчни. Коректно би било да има разпоредба чието съдържание гласи, че: „Изплащането на компенсации за закупилите жилища или започналите изграждане на такива се извършва до изчерпване на правоимащите.”

4. По отношение на §10 от закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на жилищните въпроси на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове и §12 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищноспестовни влогове:

Националният компенсационен жилищен фонд счита искането на Главния прокурор за неоснователно по следните съображения:

На първо място преобразуваните спестовни числа в жилищни компенсаторни записи не представляват ценни книжа. От друга страна правната възможност, която се даде на гражданите през 2000 г. / ДВ, бр. 9 от 2000г./ беше неоправдана и недопустима. Жилищните компенсаторни записи издадени по реда на ЗОСОИ са в резултат на принудителен акт на държавата, докато преобразуването на спестовните числа, които по своята същност представляват обикновен договор за влог между физически лица и Банка ДСК-ЕАД са на доброволна основа. В този смисъл смесването на два различни по своята същност правни режима не съответства на разпоредбите на Конституцията. Фактически от дадената правна възможност за преобразуване през 2000 г. са се възползвали незначителен брой граждани. По-голямата част от тях са участвали в операции по приватизацията, а неучаствалите запазват правата си като правоимащи жилищноспестовни вложители и при придобиване на жилищен имот ще получат полагащата им се левова компенсация.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УС НА НКЖФ:
/ М. ТОТЕВА /